

Mariusz Andrzejewski, Krzysztof Jonas

Akademia Ekonomiczna w Krakowie

ZASTOSOWANIE TECHNIK KOMPUTEROWYCH W RACHUNKOWOŚCI – ASPEKTY DYDAKTYCZNE

1. Wstęp

Współczesna rachunkowość jest samodzielną dziedziną wiedzy, która w ciągu ostatnich lat nabiera coraz większego znaczenia w życiu gospodarczym przedsiębiorstw. Warto podkreślić, że w chwili obecnej chyba na każdej wyższej uczelni ekonomicznej realizowany jest program zajęć w ramach specjalności rachunkowości. Po raz pierwszy w Polsce specjalność taka została utworzona na Akademii Ekonomicznej w Krakowie, w latach sześćdziesiątych, przez ówczesną kierowniczkę Katedry Rachunkowości – Panią Prof. Elżbietę Burzym. Specjalność ta cieszy się dziś dużym zainteresowaniem wśród studentów, słuchaczy studiów podyplomowych, uczestników różnego rodzaju kursów i szkoleń.

Wydaje się, że realizacja procesu dydaktycznego w zakresie szeroko rozumianej rachunkowości nie jest zadaniem łatwym. Dzieje się tak m.in. dlatego, że najważniejsze zasady, metody i techniki rachunkowości są przekazywane słuchaczom w sposób teoretyczny, niestety często w zbyt dużym oderwaniu od otaczającej nas rzeczywistości, czyli od tego, co się dzieje w systemach rachunkowości poszczególnych przedsiębiorstw. Teoria i praktyka są sobie jednak wzajemnie potrzebne i najlepszym rozwiązaniem jest przenikanie elementów nauki do praktyki i odwrotnie.

Celem tego artykułu jest wskazanie na możliwości realizacji procesu dydaktycznego w ramach specjalności rachunkowości, z zastosowaniem technik komputerowych, które dziś są powszechnie używane w systemach rachunkowości jednostek gospodarczych. Ponadto omówiona zostanie metodyka prowadzenia zajęć z wykorzystaniem komputerowych systemów finansowo-księgowych oraz opracowanego w tym celu zbioru zadań. Zostaną wymienione standardowe elementy

sylabusa przedmiotu wykorzystującego moduł FK (finansowo-księgowy) oraz wskazane zostaną techniki, narzędzia i metodyka wykorzystywane w trakcie realizacji tego typu ćwiczeń laboratoryjnych.

Warto podkreślić, że proces dydaktyczny w ramach specjalności rachunkowości zawsze przewidywał zajęcia praktyczne. Nie tak dawno jeszcze uczyliśmy się prowadzenia ksiąg rachunkowych takimi technikami, jak metoda przebitkowa, amerykańka itp. Sposoby te, w wyniku postępu technologicznego, zostały w sposób naturalny zastąpione przez techniki komputerowe i dziś każdy zajmujący się rachunkowością jest zaznajomiony z systemem informatycznym wykorzystywanym w danym przedsiębiorstwie.

W związku z tym, że na rynku jest bardzo dużo systemów informatycznych wykorzystywanych w rachunkowości, często prowadzący zajęcia mają problem, który z nich wybrać jako przykładowy na zajęcia. W wypadku większej ilości zajęć można zastanawiać się nad wprowadzeniem dwóch tego typu systemów, co zwiększa walory poznawcze oraz możliwości dokonania porównań i zawsze jest korzystne dla studentów.

Warto w tym miejscu zwrócić również uwagę, że struktura współczesnej rachunkowości, nie tylko księgowość, ma coraz wierniejsze odzwierciedlenie w strukturze systemów informatycznych wykorzystywanych w przedsiębiorstwach. Przejawia się to w systemach przewidzianych dla dużych jednostek, gdzie takie moduły, jak np. budżetowanie, controlling, analizy finansowe są w standardzie. Jednak nauczanie praktycznej obsługi tych wszystkich elementów rachunkowości należy dzisiaj do rzadkości. Jest to jednak najbliższa przyszłość w dydaktyce rachunkowości.

2. Struktura współczesnej rachunkowości i jej odzwierciedlenie w budowie komputerowych systemów wykorzystywanych w rachunkowości

We współczesnej rachunkowości można wyróżnić kilka jej przekrojów strukturalnych. B. Micherda wyróżnia następujące:

- funkcjonalny,
- przedmiotowy,
- formalny [*Podstawy...* 2005, s. 18].

Pierwszy z tych przekrojów dzieli rachunkowość na dwie zasadnicze części: rachunkowość finansową i zarządczą [Surdykowska 1999, s. 36]. Przekrój ten jest również widoczny w systemach informatycznych wykorzystywanych w rachunkowości przedsiębiorstw. Rachunkowość finansowa w tych systemach jest obsługiwana przez moduł FK, natomiast w ramach rachunkowości zarządczej wyróżnia się moduły: budżetowanie, rachunku kosztów lub controlling.

Następny przekrój strukturalny rachunkowości, przedmiotowy, umożliwia patrzenie na współczesną rachunkowość przez pryzmat elementów sprawozdania

finansowego, do których zaliczamy m.in.: bilans, rachunek zysków i strat, a także sprawozdanie z przepływów środków pieniężnych i zestawienie zmian w kapitale własnym [Micherda 2004, s. 62-66]. Tak wyróżniona struktura rachunkowości jest również zauważalna w systemach informatycznych, gdyż każdy z nich pozwala na generowanie sprawozdań finansowych w sposób automatyczny. Budowa poszczególnych elementów sprawozdań finansowych w programach komputerowych jest zgodna z układem przewidzianym w ustawie o rachunkowości, a to, czy są to układy jednostronne, czy dwustronne, jest przeważnie kwestią wyboru odpowiedniej opcji w programie. Elementy sprawozdawczości finansowej w systemach informatycznych są bardzo przydatnym narzędziem, tym bardziej że najczęściej można dokonać na bieżąco wglądu w to, które konta składają się na saldo danej pozycji bilansu lub rachunku zysków i strat.

Przekrój formalny przejawia się w zespołach kont wzorcowego wykazu kont. Na zajęciach teoretycznych często stosuje się konta, pomijając ich numery, natomiast w praktyce jest odwrotnie, często pomija się nazwy, a w komunikacji między doświadczonymi pracownikami działu księgowości posługuje się właśnie takimi numerami. Również i tę strukturę uwzględniają systemy informatyczne i można to uwypuklić bądź przypomnieć w trakcie zajęć z rachunkowości przy wykorzystaniu konkretnego systemu informatycznego.

3. Umiejscowienie zajęć komputerowych w programie specjalności rachunkowość

W procesie dydaktycznym rachunkowości niezwykle ważna jest chronologia i systematyka przekazywania wiedzy studentom. Dlatego w tym miejscu trzeba podkreślić, że zajęcia z wykorzystaniem komputerów w rachunkowości powinny odbywać się po kursie podstaw rachunkowości oraz rachunkowości finansowej. Jeżeli program nauczania przewiduje również takie przedmioty, jak sprawozdawczość finansowa, to moduł FK powinien być uruchomiony również po tego typu zajęciach.

Wspomniane wcześniej moduły rachunku kosztów, budżetowania czy też controllingu, jak same nazwy wskazują, również wymagają od słuchaczy teoretycznego przygotowania z tego zakresu.

Można zatem stwierdzić, że zajęcia z rachunkowości z zastosowaniem technik komputerowych powinny być przewidziane w programie ostatnich semestrów studiów. Jest jednak ważne, żeby przedmioty te zaczęto doceniać i żeby znalazły swoje miejsce w grupie przedmiotów obowiązkowych, a nie do wyboru [Micherda, Soczówka 2003, s. 492-497].

Doświadczenia Katedry Rachunkowości Finansowej Akademii Ekonomicznej w Krakowie pokazują, że mimo iż przedmioty te nie są jeszcze obowiązkowe, to i tak zapisuje się na nie bardzo wielu słuchaczy, często kilka razy więcej niż na przedmioty realizowane w sposób „tradycyjny”.

Przydatność wykładów z tej tematyki jest obecnie sporna. Przedmioty, o których wspomiano w tym opracowaniu, są przeważnie prowadzone w formie zajęć laboratoryjnych w salach komputerowych. Jest to podejście zalecane i praktyczne. Wprowadzanie nawet kilkunastu godzin wykładów z tej tematyki wydaje się zbyt duże. Przemawia za tym to, że nie można oczekiwać, iż studenci zapamiętają jakiegokolwiek szczegółów z omówienia technicznej obsługi danego programu komputerowego, a realizacja zagadnień teoretycznych jest powtarzaniem treści wykładów z poprzednich lat. Dlatego z jednej strony zaleca się, żeby to były tylko ćwiczenia, z drugiej jednak – można spotkać się z opinią, że jest to powód do traktowania takiego przedmiotu jako mniej ważnego, o mniejszej randze, nie kończącego się egzaminem itd. Tego typu opinie nie są jednak poparte żadnymi argumentami merytorycznymi. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie zaleca się prowadzenia zajęć z tego przedmiotu w formie wykładu.

4. Budowa i specyfika sylabusu przedmiotu zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości

We współczesnym procesie dydaktycznym sporządzanie sylabusów do prowadzenia zajęć jest powszechnie praktykowane. Sylabus, którego treść należy omówić na pierwszych zajęciach, ma w sposób jasny i jednoznaczny wskazywać na treści merytoryczne, które będą realizowane w trakcie zajęć w podziale na jednostki godzinowe. Oprócz tego sylabusy mają określone cel i zakres przedmiotu, formę zaliczania oraz zalecaną literaturę.

Przykładowy sylabus przedmiotu zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości

Sylabus opracowali:

dr Mariusz Andrzejewski, mgr Krzysztof Jonas

Nazwa przedmiotu:

Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości

Liczba godzin: 15

Forma zajęć: laboratorium komputerowe

Założenia i cele:

Celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi możliwości wykorzystania programów komputerowych w rachunkowości. W trakcie zajęć słuchacze będą mogli zapoznać się z podstawowymi funkcjami modułu FK systemu Symfonia firmy Matrix.pl. Zakłada się, że po zaliczeniu tych zajęć studenci będą w stanie realizować w przedsiębiorstwach, wykorzystujących tego typu programy komputerowe, cykl rachunkowości. Opanowanie tego przedmiotu pozwoli także uczestnikom uzyskać stosowny certyfikat wydany przez producenta oprogramowania.

Program zajęć:

1. Podstawy obsługi systemu Symfonia dla celów rachunkowości – 2 godz.
2. Zakładanie firmy – 1 godz.

3. Definiowanie kartotek (kontrahentów, pracowników) – 1 godz.
4. Definiowanie rejestrów VAT (zakupu, sprzedaży) – 1 godz.
5. Modyfikacja planu kont – 2 godz.
6. Wprowadzanie bilansu otwarcia 2 godz.
7. Zasady tworzenia ewidencji księgowej w systemie – 2 godz.
8. Księgowanie operacji gospodarczych. – 2 godz.
9. Informacja o raportach możliwych do wygenerowania za pomocą systemu FK Symfonia – 2 godz.

Literatura

- Andrzejewski M., Jonas K., Młodkowski P., *Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004.
- Tomczak M., *Symfonia. Rachunkowość komputerowa*, Mikom, Warszawa 1999.

Sposób przeprowadzenia zaliczenia:

Prowadzący w trakcie zajęć dokona oceny nabytych umiejętności obsługi programu w rozmowie z uczestnikami, podsumowując wyniki uzyskane w raportach końcowych.

W sylabusie podano zalecane pozycje literaturowe. Warto w tym miejscu podkreślić, że książki te nie będą wykorzystywane w domach, poza zajęciami w laboratorium, jeżeli studenci nie będą w posiadaniu wersji edukacyjnych oprogramowania, które jest dostępne na uczelni. Dlatego ważne jest, aby książki czy też zbiory zadań przeznaczone do wykorzystania na zajęciach komputerowych z rachunkowości zawierały płytki CD z wersjami edukacyjnymi danego oprogramowania.

5. Metodyka prowadzenia zajęć z zastosowania technik komputerowych w rachunkowości

Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości to przedmiot o silnym ukierunkowaniu na pracę własną studentów. Jego głównym celem jest nabycie przez studentów umiejętności obsługi programów finansowo-księgowych. Dlatego też niezbędne jest, aby każdy z uczestniczących w zajęciach dysponował samodzielnym stanowiskiem komputerowym. Jeśli przy jednym komputerze pracują jednocześnie dwie osoby (lub więcej), jest wielce prawdopodobne, iż żadna z nich nie będzie w stanie opanować należycie obsługi programu. Zwykle taka „wspólna praca” oznacza podział ról na wpisującego i dyktującego, efektem takiego rozwiązania jest brak umiejętności samodzielnej obsługi modułu FK. Samodzielna praca wymusza niejako tę umiejętność, weryfikując jednocześnie w praktyce wcześniej nabytą wiedzę z rachunkowości. Konieczność zapewnienia samodzielnego stanowiska pracy związana jest również z przyjętą formą zaliczenia przedmiotu. Nie sposób dokonać miarodajnej oceny umiejętności studentów w przypadku pracy zbiorowej o nieokreślonym wkładzie poszczególnych osób. Samodzielna praca jest tym bardziej wymagana, że w przypadku modułu FK systemu

zarządzania Symfonia istnieje możliwość uzyskania oficjalnego certyfikatu potwierdzającego ukończenie szkolenia w tym zakresie.

Ze względu na charakter prowadzonych zajęć – nastawienie na samodzielną pracę studentów z możliwością zasięgnięcia konsultacji u prowadzącego – ilość uczestniczących nie powinna być zbyt duża. Wydaje się, że liczba 15 osób uczestniczących w zajęciach jest optymalna. Przy większej liczbie osób pojawia się bariera dostępu do prowadzącego i niemożność skorzystania z jego wskazówek. Doświadczenie pokazuje, że liczba konsultacji w trakcie zajęć, szczególnie na początku, jest bardzo duża, dlatego liczna grupa studentów (np. grupa dziekańska ok. 30 osób) stanowi istotne utrudnienie w ich prowadzeniu.

Odmienny od standardowego powinien być również czas trwania zajęć. Wymiar godzinowy tego przedmiotu dla studiów dziennych to 15 godzin. Ponieważ każde ćwiczenia składają się z dwóch części, wprowadzającej, podczas której uczestnicy poznają zasady obsługi modułu FK pod nadzorem prowadzącego, oraz części zasadniczej, przeznaczonej na samodzielną pracę nad postawionymi przed nimi zadaniami. Z tego względu „standardowe” ćwiczenia składające się z 2 jednostek lekcyjnych (czyli 1,5 godziny) są zbyt krótkie dla zrealizowania obu wyżej wymienionych faz. Minimalny czas trwania tego typu zajęć powinien wynosić 3 jednostki lekcyjne (2 godziny 15 minut), aby uczestnicy mieli możliwość przećwiczyć poznane w pierwszej fazie zasady obsługi programu. Z tą kwestią powiązany jest wspomniany wcześniej problem umiejscowienia tego przedmiotu w planie studiów. Czas przeznaczony na samodzielną pracę jest uzależniony od wiedzy studentów z zakresu rachunkowości. Jeśli nie mają oni za sobą pełnego kursu rachunkowości, to czas, który trzeba poświęcić na dekretację operacji, automatycznie się wydłuża, pochłaniając część czasu ćwiczeń. Oczywiście można wprowadzić ułatwienie w postaci podania przez prowadzącego niezbędnych dekretacji, lecz wówczas ograniczane są rola uczestniczącego w zajęciach i założony cel zajęć.

Podsumowując zasady prowadzenia zajęć z przedmiotu zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości, należy podkreślić pewną ich odmienną od typowych ćwiczeń. Wyraża się ona w konieczności zapewnienia odpowiednich warunków (liczebność grup, samodzielne stanowiska w laboratorium, czas zajęć) do ich przeprowadzenia. Ze smutkiem trzeba jednak zauważyć, że nie zawsze znajdują one zrozumienie u osób odpowiedzialnych za program studiów.

6. Wybrane aspekty dydaktyczne zastosowania komputerowych systemów informatycznych na przykładzie modułu FK systemu zarządzania Symfonia

W ramach przedmiotu zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości studenci zapoznają się z zasadami obsługi modułu FK będącego częścią systemu zarządzania Symfonia autorstwa firmy Matrix.pl. Ma on wiele zalet ułatwiających

nauczenie się posługiwania nim nawet osobom słabo obeznanym z komputerem. Do niewątpliwych jego zalet należy zaliczyć bardzo niskie wymagania sprzętowe (wystarczy komputer klasy Pentium, na którym można uruchomić system operacyjny Windows 95) oraz dużą przyjazność programu. W trakcie zajęć studenci poznają zasady funkcjonowania modułu, uczą się rejestrować w nim nowe jednostki gospodarcze, ustawiać podstawowe parametry, ewidencjonować operacje gospodarcze (także w walutach obcych), sporządzać sprawozdania finansowe, a także przeprowadzać prostą analizę finansową.

Proces rejestracji nowych jednostek w module (popularnie nazywany zakładaniem firmy) jest niezwykle ważny dla całokształtu późniejszej pracy. W jego trakcie oprócz danych identyfikacyjnych jednostki (takich jak nazwa, adres siedziby, nr NIP, nr REGON) podawane są informacje dotyczące wariantu ewidencji kosztów i rachunku zysków i strat, forma prawna jednostki oraz rodzaj prowadzonej działalności (handlowa, produkcyjna, usługowa). Informacje te mają istotne znaczenie w procesie generowania planu kont przez moduł i trzeba uczulić studentów na poprawność tych danych. Pomyłka na tym etapie spowoduje, że utworzony plan kont nie będzie odpowiadał potrzebom danej jednostki (np. niewybranie działalności produkcyjnej spowoduje brak kont związanych z produkcją) lub nie zostanie wcale wygenerowany (sytuacja taka ma miejsce w razie niewybrania żadnego z wariantów ewidencji kosztów lub pominięcia formy prawnej). Utrudnia to późniejszą pracę, a czasem wręcz ją uniemożliwia (brak planu kont) i powoduje rozpoczęcie od nowa procesu rejestracji nowej jednostki, co opóźnia pracę i rozbija rytm zajęć. Ważne jest zwrócenie uwagi na ten moment, gdyż pokazuje on powiązania między planem kont a wybranymi parametrami.

Ustawianie podstawowych parametrów modułu FK dla danej jednostki to etap pozwalający na prezentację przewagi komputerowego systemu nad tradycyjną ewidencją. Chodzi tu o rolę kartotek – baz danych kontrahentów, pracowników, urzędów skarbowych itp. Prawidłowo funkcjonujące ustawienia usprawniają znakomicie pracę użytkownikowi. Warto w tym miejscu podkreślić elastyczność modułu pozwalającego na tworzenie własnych kartotek stosownie do potrzeb. Na uwagę również zasługują możliwości przystosowania planu kont do potrzeb danej jednostki. Moduł FK generuje standardowy plan kont wg zadanych wstępnie parametrów, plan ten można zmodyfikować, usuwając zbędne konta oraz dodając nowe. Procedura ta ukazuje bardzo wyraźne powiązania między kontami a sprawozdaniami finansowymi przez funkcję przypisywania kont do poszczególnych pozycji bilansu czy rachunku zysków i strat (każde nowe konto musi zostać przypisane do odpowiedniej pozycji, w przeciwnym razie nie zostanie uwzględnione przy sporządzaniu sprawozdania finansowego). Warto ten aspekt przeciwieńczyć dla różnych przypadków (dla kont bilansowych, wynikowych, rozrachunkowych), tak aby studenci potrafili sprawnie posługiwać się tym narzędziem. Można skorzystać w tym celu w drugiej fazie zajęć z przygotowanych zadań poświęconych tym zagadnieniom [Andrzejewski i in. 2004].

Ewidencja operacji gospodarczych, z racji wielości poruszanych zagadnień, powinna zostać wyczerpująco omówiona. W module FK występuje kilka rodzajów dokumentów podlegających ewidencji. Są to: dokument prosty (DP), obejmujący swoją treścią kilka różnych dokumentów księgowych (PK, Pz, Wz, KP, KW, Rw i in.), faktury VAT zakupu i sprzedaży (FVZ, FVS) oraz dokumenty importowe i eksportowe (DIM i DEX). Ewidencjonując faktury VAT, trzeba zwrócić szczególną uwagę na funkcjonowanie „w tle” rejestrów VAT oraz ewidencji rozrachunków, które uzupełniają wprowadzany dokument. Zrozumienie roli rejestru VAT wydatnie ułatwia ewidencję dokumentów, gdyż moduł podpowiada niektóre rozwiązania. Ewidencja rozrachunków tworzona jest przez moduł automatycznie, powstaje odrębna baza, pozwalająca śledzić stan należności i zobowiązań w każdym dniu, przypominać o regulowaniu należności, wystawiać noty odsetkowe w przypadku nieuregulowania zobowiązań itp. Funkcjonowanie tych ewidencji warto dobrze przećwiczyć, tak aby studenci nie tylko potrafili prawidłowo zapisać w systemie wprowadzany dokument, ale również umieli skorzystać z zapisanych tam informacji. Z ewidencją faktur VAT nieodłącznie jest związana problematyka faktur korygujących, które mogą zostać wprowadzone do modułu FK w dwojaki sposób – należy przypomnieć rolę storna czarnego i czerwonego. Umiejętność postępowania w przypadkach zwrotów towaru, gdy konieczna jest faktura korygująca, jest cennym uzupełnieniem nauczania całego procesu ewidencji. Na tym etapie podczas pracy nad wprowadzaniem dokumentów do modułu warto zaprezentować studentom możliwość korzystania ze wzorców. W praktyce gospodarczej spotyka się wiele dokumentów powtarzalnych, różniących się szczegółami, które ewidencjonuje się w module FK identycznie. Stworzenie bazy wzorcowych dokumentów zawierających odpowiednie księgowania pozwoli na usprawnienie w przyszłości pracy z programem. Warto poruszyć ten aspekt, gdyż jest to kolejna przewaga ewidencji komputerowej nad tradycyjną. W trakcie zapoznawania studentów z zasadami ewidencji operacji gospodarczych powinna się pojawić również problematyka walut obcych. Ewidencja dokumentów w walutach obcych wymaga odrębnego potraktowania ze względu na konieczność definiowania walut oraz bieżącego uzupełniania ich kursów.

Etapem końcowym pracy z modulem FK jest sporządzenie sprawozdań finansowych, jednakże zanim to nastąpi, trzeba dokonać sprawdzenia poprawności wprowadzonych dokumentów. Konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na bufor, pełniący funkcję zasobnika wprowadzonych dokumentów, które w dalszym ciągu można zmieniać i poprawiać. Moduł FK automatycznie weryfikuje ich poprawność, wyświetlając w razie potrzeby stosowne komunikaty. Wyjaśnienie ich znaczenia i zastosowanie się do nich jest niezbędne do prawidłowego sporządzenia sprawozdań finansowych. Dopiero gdy wszystkie dokumenty są poprawne, można przystąpić do generowania bilansu i rachunku zysków i strat. Moduł FK sporządza sprawozdania wg wzorów przewidzianych ustawą o rachunkowości [Ustawa... 1994, Załącznik 1], nic jednak nie stoi na przeszkodzie,

aby zmodyfikować je wg potrzeb jednostki, eliminując zbędne pozycje lub dodając nowe. Dopóki sprawozdania finansowe generowane są na podstawie dokumentów znajdujących się w buforze, mogą ulegać zmianom. Dlatego też, chcąc sporządzić ostateczne sprawozdania, trzeba zatwierdzić wszystkie dokumenty na trwałe, tak aby ich zmiana była niemożliwa (w module oznaczone jest to pojęciem zapisu „do ksiąg”).

Na podstawie wprowadzonych dokumentów można również przeprowadzić prostą analizę wskaźnikową. Moduł FK Symfonia umożliwia obliczenie i przedstawienie w formie graficznej podstawowych wskaźników płynności, rentowności, zadłużenia itp. Do bardziej zaawansowanej analizy należy wykorzystać moduł „Analiza finansowa” wchodzący również w skład systemu zarządzania Symfonia.

Podsumowując tematykę zajęć z przedmiotu zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości, należy położyć szczególny nacisk na dwa aspekty – jeden to możliwość usprawnienia ewidencji księgowej i przewaga, jaką daje ewidencja komputerowa, a drugi to jej zgodność z wymogami ustawowymi. Warto również zwrócić uwagę na fakt, że studenci mają możliwość kontynuowania pracy z modułem FK Symfonia już po zakończeniu ćwiczeń z tego przedmiotu za sprawą wspomnianego wcześniej w sylabusie zbioru zadań, poszerzającego tematykę poruszaną w trakcie zajęć.

7. Podsumowanie

Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości to przykład przedmiotu, który powinien stanowić integralną część całego kursu rachunkowości. Pozwala on spojrzeć na rachunkowość od strony praktycznej, co jest dobrym przygotowaniem dla studentów przed wkroczeniem w życie gospodarcze po ukończeniu studiów. Daje również możliwość nabycia przydatnych umiejętności, a także zweryfikowania wiedzy z zakresu rachunkowości.

Obecnie prawie każda jednostka gospodarcza posiada system informatyczny wykorzystywany m.in. w rachunkowości. Istnieje zatem konieczność wprowadzenia na stałe do programów nauczania, a w szczególności na kierunku rachunkowość, takich przedmiotów, jak zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości.

W trakcie realizacji procesu dydaktycznego, w ramach zajęć komputerowych, istnieje wiele istotnych aspektów, które warunkują osiągnięcie celu. Przede wszystkim należy mieć zapewnione narzędzia, czyli laboratorium komputerowe wraz z zainstalowanym oprogramowaniem oraz podręcznik. Nie bez znaczenia jest też doświadczenie w prowadzeniu tego typu zajęć, gdyż często ostateczne zadowolenie słuchaczy jest uwarunkowane możliwością pomocy ze strony prowadzącego w kwestiach rozwiązywania szczegółowych problemów z praktyki życia gospodarczego.

Literatura

- Andrzejewski M., Jonas K., Młodkowski P., *Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004.
- Micherda B., *Współczesna rachunkowość w kreowaniu wiarygodnego obrazu działalności jednostki gospodarczej*, AE, Kraków 2004.
- Micherda B., Soczówka H., *Rewizja finansowa – specjalność menedżerska*, [w:] *Sprawozdawczość i rewizja finansowa w procesie podnoszenia kwalifikacji kadry menedżerskiej*, red. B. Micherda, AE, Kraków 2003.
- Podstawy rachunkowości*, red. B. Micherda, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Surdykowska S.T., *Rachunkowość międzynarodowa*, Zakamycze, Kraków 1999.
- Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (DzU nr 121, poz. 591) z późn. zm.

IMPLEMENTATION OF COMPUTER-BASED SYSTEMS IN ACCOUNTING – DIDACTICAL APPROACH

Summary

The paper deals with problems associated with conducting courses in Accounting when computers and software are involved in the didactical process. The first section emphasizes that class-room software solution reflects the structure of modern accounting. Section 2 describes the need for such courses in Accounting, especially during the latter years and semesters of studies, after lectures on Principles of Accounting and Financial Accounting. Section 3 argues that there is a great need for a good syllabus for course on Implementation of computer-based systems in accounting. Some methodical issues of conducting this kind of courses were also addressed.